

ODPORÚČANIA

KOMISIA

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 10. apríla 2008

o spravovaní duševného vlastníctva v oblasti činností týkajúcich sa prenosu vedomostí a metodické pokyny pre univerzity a iné verejné výskumné organizácie

[oznámené pod číslom K(2008) 1329]

(Text s významom pre EHP)

(2008/416/ES)

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

v rámci verejných výskumných organizácií, ako aj od lepšej komunikácie a vzájomného pôsobenia medzi verejným a súkromným sektorom.

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 165,

keďže:

- (1) Pri obnovení Lisabonskej stratégie v roku 2005 hlavy štátov a vlád zdôraznili kľúčovú úlohu, ktorú môžu pri uľahčovaní šírenia a využívania nápadov v dynamickej znalostnej spoločnosti a pri zvyšovaní konkurencieschopnosti a blahobytu zohrávať lepšie vzťahy medzi verejnými výskumnými organizáciami vrátane univerzít a priemyslom.
- (2) Malo by sa vyvinúť úsilie zamerané na zdokonalenie premeny vedomostí na sociálno-hospodárske prínosy. Verejné výskumné organizácie musia preto šíriť a účinnejšie využívať výsledky výskumu financovaného z verejných prostriedkov s cieľom premeniť ich na nové výrobky a služby. Medzi prostriedky, ktorými sa to má uskutočniť, patrí najmä spolupráca medzi akademickou obcou a priemyslom, a to prostredníctvom spoločného alebo zmluvného výskumu uskutočňovaného alebo financovaného spoločne so súkromným sektorom, ako aj vydávanie povolení a vytváranie vedľajších podnikov.
- (3) Účinné využívanie výsledkov výskumu financovaného z verejných prostriedkov závisí od riadneho spravovania duševného vlastníctva (t. j. vedomostí v najširšom zmysle, medzi ktoré patria napríklad vynálezy, softvér, databázy a mikroorganizmy, či už sú chránené právnymi nástrojmi, akými sú napríklad patenty, alebo nie), od vývoja podnikateľskej kultúry a súvisiacich skúseností
- (4) Aktívne zapojenie verejných výskumných organizácií do spravovania duševného vlastníctva a prenosu vedomostí je nevyhnutné na vytvorenie sociálno-hospodárskych prínosov a prilákanie študentov, vedcov a ďalšie financovanie výskumu.
- (5) Členské štáty v posledných rokoch prevzali iniciatívu na uľahčovanie prenosu vedomostí na vnútroštátnej úrovni, značné rozpory medzi vnútroštátnymi regulačnými rámcami, politikami a postupmi, ako aj odlišujúce sa normy v spravovaní duševného vlastníctva v rámci verejných výskumných organizácií však bránia medzinárodnému prenosu vedomostí v Európe a realizácii Európskeho výskumného priestoru alebo ich obmedzujú.
- (6) Na základe oznámenia Komisie z roku 2007 ⁽¹⁾, v ktorom sa stanovili prístupy k spoločnému európskemu rámcu na prenos vedomostí, Európska rada vyzvala v júni 2007 Komisiu, aby vypracovala usmernenie týkajúce sa spravovania duševného vlastníctva verejnými výskumnými organizáciami vo forme odporúčania členským štátom.
- (7) Cieľom tohto odporúčania je poskytnúť členským štátom a ich regiónom politické usmernenia týkajúce sa vypracovania alebo aktualizácie vnútroštátnych usmernení a rámcov a verejným výskumným organizáciám metodické pokyny, aby mohli zlepšiť spôsob, akým spravujú duševné vlastníctvo, a prenos vedomostí.

⁽¹⁾ KOM(2007) 182.

- (8) Spolupráca v oblasti výskumu a vývoja, ako aj činnosti týkajúce sa prenosu vedomostí medzi Spoločenstvom a tretími krajinami by mali byť založené na jasných a jednotných odporúčaní a postupoch, ktoré zabezpečujú rovnaký a spravodlivý prístup k právam duševného vlastníctva vytvorenému prostredníctvom medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu, a to v spoločný prospech všetkých zúčastnených strán. Priložené metodické pokyny by sa mali v tomto zmysle používať ako odkaz.
- (9) Stanovilo sa mnoho osvedčených postupov, ktoré by mali pomôcť členským štátom vykonať toto odporúčanie. Je na každom členskom štáte, aby si vybral metódy a postupy najlepšie navrhnuté na zabezpečovanie dodržiavania zásad uvedených v tomto odporúčaní, pričom sa zohľadňuje to, čo by bolo najúčinnnejšie v rámci daného členského štátu, pretože postupy, ktoré sú účinné v jednom členskom štáte, nemusia byť rovnako účinné v inom členskom štáte. Zohľadniť by sa malo aj existujúce usmernenie poskytnuté na úrovni Spoločenstva a OECD.
- (10) Komisia a členské štáty by mali monitorovať vykonávanie tohto odporúčania a jeho vplyv a podporovať výmenu osvedčených postupov týkajúcich sa prenosu vedomostí,

TÝMTO ODPORÚČA, ABY ČLENSKÉ ŠTÁTY:

1. zabezpečili, aby všetky verejné výskumné organizácie vymedzili prenos vedomostí ako strategický cieľ;
2. povzbudili verejné výskumné organizácie pri ustanovovaní a uverejňovaní politík a postupov v oblasti spravovania duševného vlastníctva v súlade s metodickými pokynmi uvedenými v prílohe I;
3. podporovali rozvoj schopností a odbornosti v oblasti prenosu vedomostí vo verejných výskumných organizáciách, ako aj opatrení na zlepšovanie informovanosti a odbornosti študentov – najmä v oblasti vedy a technológie, pokiaľ ide o práva duševného vlastníctva, prenos vedomostí a podnikanie;
4. podporovali rozsiahle šírenie vedomostí získaných s pomocou verejných prostriedkov prijatím opatrení na podporu otvoreného prístupu k výsledkom výskumu a v prípade potreby umožnili, aby súvisiace práva duševného vlastníctva boli chránené;
5. spolupracovali a prijali opatrenia na zlepšenie súdržnosti ich príslušných režimov práv vlastníctva, pokiaľ ide o práva duševného vlastníctva tak, aby sa uľahčila cezhraničná spolupráca a prenos vedomostí v oblasti výskumu a vývoja;
6. využívali zásady uvedené v tomto odporúčaní ako základ pri zavádzaní alebo prispôbovaní vnútroštátnych usmernení a právnych predpisov týkajúcich sa spravovania duševného vlastníctva a prenosu vedomostí verejnými výskumnými organizáciami, ako aj pri uzatváraní dohôd o spolupráci v oblasti výskumu s tretími krajinami alebo pri akýchkoľvek ďalších opatreniach na podporu prenosu vedomostí alebo pri vytváraní nových súvisiacich politík alebo programov financovania, pričom sa dodržiavajú pravidlá štátnej pomoci;
7. prijali opatrenia na zabezpečenie čo najširšieho vykonávania metodických pokynov, či už priamo alebo prostredníctvom pravidiel stanovených vnútroštátnymi alebo regionálnymi orgánmi financujúcimi výskum;
8. zabezpečili rovnaké a spravodlivé zaobchádzanie s účastníkmi z členských štátov a tretích krajín v medzinárodných výskumných projektoch, pokiaľ ide o vlastníctvo práv duševného vlastníctva a prístup k nim, v spoločný prospech všetkých zúčastnených partnerov;
9. určili národné kontaktné miesto, pričom jednou z jeho úloh by mala byť koordinácia opatrení týkajúcich sa prenosu vedomostí medzi verejnými výskumnými organizáciami a súkromným sektorom, vrátane riešenia medzinárodných problémov, v spolupráci s podobnými kontaktnými miestami v iných členských štátoch;
10. preskúmali a využívali najlepšie postupy uvedené v prílohe II pri zohľadňovaní vnútroštátnych súvislostí;
11. informovali Komisiu do 15. júla 2010 a potom každé dva roky o opatreniach prijatých na základe tohto odporúčania, ako aj o ich vplyve.

V Bruseli 10. apríla 2008

Za Komisiu
Janez POTOČNIK
člen Komisie

PRÍLOHA I

Metodické pokyny pre univerzity a iné verejné výskumné organizácie súvisiace so spravovaním duševného vlastníctva v oblasti činností týkajúcich sa prenosu vedomostí

Tieto metodické pokyny pozostávajú z troch hlavných súborov zásad.

Zásady vnútornej politiky v oblasti práv duševného vlastníctva (ďalej len „DV“) predstavujú základný súbor zásad, ktoré by verejné výskumné organizácie mali dodržiavať, aby účinne spravovali duševné vlastníctvo, ktoré je výsledkom ich vlastných alebo spoločných činností v oblasti výskumu a vývoja.

Zásady politiky prenosu vedomostí (ďalej len „PV“) dopĺňajú zásady týkajúce sa politiky DV konkrétnejším zameraním sa na aktívny prenos a využívanie takéhoto duševného vlastníctva bez ohľadu na to, či je chránené právami DV alebo nie.

Zásady spoločného a zmluvného výskumu sa majú týkať všetkých druhov výskumných činností vykonávaných alebo financovaných spoločne verejnou výskumnou organizáciou a súkromným sektorom, a to najmä vrátane spoločného výskumu (keď úlohy v oblasti výskumu a vývoja plnia všetky strany) a zmluvného výskumu (keď zmluvu v oblasti výskumu a vývoja uzatvára súkromná spoločnosť s verejnou výskumnou organizáciou).

Zásady vnútornej politiky v oblasti práv duševného vlastníctva

1. Vypracovať politiku DV ako súčasť dlhodobej stratégie a úlohy verejnej výskumnej organizácie a uverejniť ju na interne alebo externe a súčasne zriadiť jediné zodpovedné kontaktné miesto.
2. Táto politika by mala poskytnúť pracovníkom a študentom jasné pravidlá týkajúce sa najmä oznamovania nových nápadov s potenciálnym obchodným záujmom, vlastníctva výsledkov výskumu, vedenia evidencie, riešenia konfliktov záujmov a zapojenia tretích strán.
3. Podporovať identifikáciu, využívanie a podľa potreby ochranu práv duševného vlastníctva v súlade so stratégiou a úlohou verejnej výskumnej organizácie a s cieľom maximalizovať sociálno-hospodárske prínosy. Na splnenie tohto cieľa sa môžu prijať rôzne stratégie – prispôbené podľa potreby v príslušných vedeckých/technických oblastiach –, napríklad „verejný“ prístup alebo prístup „otvorenej inovácie“.
4. Poskytnúť primerané stimuly s cieľom zabezpečiť, aby všetci príslušní pracovníci zohrávali aktívnu úlohu pri vykonávaní politiky DV. Takéto stimuly by nemali mať iba finančný charakter, ale mali by podporovať aj kariérny postup v tom zmysle, že pri postupoch hodnotenia sa budú okrem akademických kritérií posudzovať aj aspekty duševného vlastníctva a prenosu vedomostí.
5. Posúdiť vytvorenie jednotných portfólií duševného vlastníctva verejnou výskumnou organizáciou – napríklad v špecifických technologických oblastiach – a podľa potreby vytvorenie súborov patentov/DV vrátane duševného vlastníctva iných verejných výskumných organizácií. Tým by sa mohlo uľahčiť využívanie výsledkov prostredníctvom kritickej masy a znížených nákladov tretích strán na transakcie.
6. Zlepšiť informovanosť a základné schopnosti, pokiaľ ide o práva duševného vlastníctva a prenos vedomostí prostredníctvom akcií odbornej prípravy určených pre študentov, ako aj výskumných pracovníkov, a zabezpečiť, aby pracovníci zodpovední za spravovanie DV/PV mali požadované schopnosti a absolvovali primeranú odbornú prípravu.
7. Vypracovať a uverejniť politiku uverejňovania/šírenia, ktorou sa podporuje rozsiahle šírenie výsledkov výskumu a vývoja (napríklad prostredníctvom uverejnenia s otvoreným prístupom), pri súčasnom uznaní oneskorenia v prípade, že sa predpokladá ochrana práv duševného vlastníctva, hoci táto možnosť by sa mala využívať v minimálnej miere.

Zásady politiky prenosu vedomostí

8. Aby sa podporilo využívanie výsledkov výskumu financovaného z verejných prostriedkov a aby sa maximalizoval ich sociálno-hospodársky vplyv, mali by sa zohľadniť všetky druhy možných mechanizmov využívania výsledkov (medzi ktoré patrí vydávanie povolení alebo vytvorenie vedľajších podnikov) a všetci možní partneri, ktorí ich budú využívať (napríklad vedľajšie podniky alebo existujúce spoločnosti, ďalšie verejné výskumné organizácie, investori alebo poskytovatelia služieb a agentúry na podporu inovácií), a mali by sa vybrať najvhodnejšie z nich.
9. Hoci proaktívna politika DV/PV môže vytvoriť ďalšie príjmy pre verejnú výskumnú organizáciu, nemalo by sa to považovať za hlavný cieľ.

10. Zabezpečiť, aby verejná výskumná organizácia mala okrem pracovníkov s technickým vzdelaním prístup aj k odborným službám v oblasti prenosu vedomostí alebo ich vlastnila, a to vrátane poradcov v oblasti práva, financií, obchodu, ako aj ochrany práv duševného vlastníctva a vymáhania práva.
11. Vypracovať a uverejniť politiku udeľovania povolení, aby sa zosúladiли postupy v rámci verejnej výskumnej organizácie a aby sa zabezpečila spravodlivosť pri všetkých dohodách. Mali by sa dôkladne zhodnotiť najmä prenosy práv duševného vlastníctva, nositeľmi ktorých je verejná výskumná organizácia, a udeľovanie výhradných povolení ⁽¹⁾, najmä pokiaľ ide o neeurópske tretie strany. Povolenia na účely využívania výsledkov by mali obsahovať primeranú náhradu vo finančnej alebo inej forme.
12. Vypracovať a uverejniť politiku vytvárania vedľajších podnikov, ktorá umožňuje a podporuje pracovníkov verejnej výskumnej organizácie, aby sa podľa potreby zapojili do vytvárania vedľajších podnikov, a ktorá objasňuje dlhodobé vzťahy medzi vedľajšími podnikmi a verejnou výskumnou organizáciou.
13. Stanoviť jasné zásady týkajúce sa spoločného využívania finančných ziskov z výnosov z prenosu vedomostí medzi verejnou výskumnou organizáciou, výskumným oddelením a investormi.
14. Monitorovať ochranu práv duševného vlastníctva a činnosti týkajúce sa prenosu vedomostí a súvisiace úspechy a pravidelne ich uverejňovať. Výsledky výskumu verejnej výskumnej organizácie, akékoľvek súvisiace odborné poznatky a práva duševného vlastníctva by sa mali viac zviditeľniť pre súkromný sektor, aby sa podporilo ich využívanie.

Zásady týkajúce sa spoločného a zmluvného výskumu ⁽²⁾

15. Pravidlá, ktorými sa riadia spoločné a zmluvné činnosti v oblasti výskumu, by mali byť zlučiteľné s úlohou každej strany. Mala by sa v nich zohľadňovať úroveň súkromného financovania a mali by byť v súlade s cieľmi výskumných činností, najmä aby sa maximalizoval obchodný a sociálno-hospodársky vplyv výskumu, podporil cieľ verejnej výskumnej organizácie prilákať súkromné prostriedky na financovanie výskumu, udržalo postavenie práv duševného vlastníctva, ktoré umožňuje ďalší akademický a spoločný výskum, a aby sa predišlo narušeniu šírenia výsledkov výskumu a vývoja.
16. Otázky súvisiace s DV by sa mali objasniť vo výskumnom projekte na úrovni spravovania a čo najskôr, v ideálnom prípade ešte predtým, ako sa začne projekt. Otázky súvisiace s DV zahŕňajú rozdelenie práv duševného vlastníctva v súvislosti so znalosťami, ktoré sa vytvoria v rámci projektu (ďalej len „nadobudnuté znalosti“), identifikáciu práv duševného vlastníctva v súvislosti so znalosťami, ktoré majú strany pred začatím projektu (ďalej „východiskové znalosti“) a ktoré sú nevyhnutné na uskutočnenie projektu alebo na účely využitia, práva na prístup ⁽³⁾ k nadobudnutým a východiskovým znalostiam na tieto účely a spoločné využívanie príjmov.
17. V prípade spoločného výskumného projektu by nadobudnuté znalosti mala vlastníť strana, ktorá ich vytvorila, môžu sa však rozdeliť medzi rôzne strany na základe vopred uzatvorenej zmluvnej dohody, v ktorej sa zodpovedajúcim spôsobom zohľadnia príslušné záujmy, úlohy a finančné a iné príspevky strán do projektu. V prípade zmluvného výskumu nadobudnuté znalosti vytvorené verejnou výskumnou organizáciou vlastní strana súkromného sektora. Projekt by nemal ovplyvniť vlastníctvo východiskových znalostí.
18. Práva na prístup ⁽³⁾ by mali objasniť strany čo najskôr, v ideálnom prípade ešte predtým, ako sa začne projekt. V prípade uskutočnenia výskumného projektu alebo využívania nadobudnutých znalostí strany by na tieto účely mali byť k dispozícii práva na prístup k nadobudnutým a východiskovým znalostiam ostatných strán za podmienok, pri ktorých by sa mali zodpovedajúcim spôsobom zohľadňovať príslušné záujmy, úlohy a finančné a iné príspevky strán do projektu.

⁽¹⁾ Vzhľadom na to, že výsledky výskumu a vývoja je možné uplatniť v niekoľkých oblastiach, je potrebné zabrániť tomu, aby sa výhradné povolenia udeľovali bez akéhokoľvek obmedzenia na osobitnú oblasť uplatnenia. Verejná výskumná organizácia by si okrem toho mala spravidla vyhradiť primerané práva, aby sa uľahčilo šírenie vedomostí a ďalší výskum.

⁽²⁾ Ak sa verejná výskumná organizácia zapája do zmluvného alebo spoločného výskumu s priemyselným partnerom, Komisia automaticky (t. j. neexistuje požiadavka oznámenia) predpokladá, že priemyselný partner nezískava prostredníctvom verejnej výskumnej organizácie žiadnu nepriamu štátnu pomoc v prípade, ak sa splnia podmienky stanovené v Rámci Spoločenstva pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie (Ú. v. EÚ C 323, 30.12.2006 – najmä jeho body 3.2.1 a 3.2.2).

⁽³⁾ Práva na prístup sa týkajú práv, ktoré si navzájom udelili strany, a to na rozdiel od povolení udeľovaných tretím stranám. Na ich základe by sa malo stanoviť, ktoré strany môžu využívať tie-ktoré nadobudnuté/východiskové znalosti na výskumné účely a/alebo na účely využívania a za akých podmienok.

PRÍLOHA II

Stanovené postupy verejných orgánov, ktoré uľahčujú spravovanie duševného vlastníctva v oblasti činností týkajúcich sa prenosu vedomostí univerzitami a inými verejnými výskumnými organizáciami*Prenos vedomostí ako strategická úloha verejných výskumných organizácií*

1. Prenos vedomostí medzi univerzitami a priemyslom sa stal trvalou politickou a prevádzkovou prioritou pre všetky verejné orgány financujúce výskum v rámci členského štátu na vnútroštátnej aj regionálnej úrovni.
2. Táto oblasť jasne patrí do zodpovednosti ministerstva, ktoré je poverené koordináciou iniciatív v oblasti podpory prenosu vedomostí s inými ministerstvami.
3. Každé ministerstvo a regionálny vládny orgán, ktorý vykonáva činnosti týkajúce sa prenosu vedomostí, určí úradníka zodpovedného za monitorovanie ich vplyvu. Stretávajú sa pravidelne, aby si vymieňali informácie a diskutovali o spôsoboch zlepšenia prenosu vedomostí.

Politiky spravovania duševného vlastníctva

4. Podporuje sa riadne spravovanie duševného vlastníctva, ktoré je výsledkom verejného financovania, čo si vyžaduje, aby sa vykonávalo podľa stanovených zásad a aby sa zohľadňovali oprávnené záujmy priemyslu (napríklad dočasné obmedzenia tajomstva).
5. V politike výskumu sa podporuje myšlienka účasti súkromného sektora na výskume s cieľom pomôcť určiť technologické potreby, zvýšiť súkromné investície do výskumu a podporiť využívanie výsledkov výskumu financovaného z verejných prostriedkov.

Spôsobilosť a odbornosť v oblasti prenosu vedomostí

6. Pre verejné výskumné organizácie a ich pracovníkov sú k dispozícii dostatočné zdroje a stimuly, aby sa mohli zapojiť do činností týkajúcich sa prenosu vedomostí.
7. Prijímajú sa opatrenia na zabezpečenie dostupnosti a uľahčenie prijímania vyškolených pracovníkov (napríklad úradníkov zaoberajúcich sa prenosom technológií) verejnými výskumnými organizáciami.
8. Sprístupnil sa súbor vzorových zmlúv, ako aj nástroj rozhodovania, ktorý pomáha vybrať najvhodnejšiu vzorovú zmluvu, pričom sa zohľadňuje niekoľko parametrov.
9. Pred zavedením nových mechanizmov na podporu prenosu vedomostí (medzi ktoré patria programy mobility alebo financovania) sa konajú konzultácie s príslušnými skupinami zainteresovaných strán vrátane MSP a veľkých priemyselných podnikov, ako aj s verejnými výskumnými organizáciami.
10. Zhromažďovanie zdrojov medzi verejnými výskumnými organizáciami na miestnej alebo regionálnej úrovni sa podporuje vtedy, ak tieto organizácie nedisponujú kritickým objemom výdavkov na výskum potrebným na to, aby mohli mať svoj vlastný úrad na prenos vedomostí alebo svojho vlastného správcu práv duševného vlastníctva.
11. Začínajú sa programy na podporu výskumných vedľajších podnikov, ktoré zahŕňajú odbornú prípravu v oblasti podnikania a vyznačujú sa silným vzájomným pôsobením medzi verejnými výskumnými organizáciami a miestnymi organizáciami vytvárajúcimi priaznivé prostredie pre výskum, finančníkmi, agentúrami na podporu podnikania atď.
12. Sprístupňuje sa financovanie zo strany vlády na podporu prenosu vedomostí a zapojenia podnikov do činností verejnej výskumnej organizácie, a to aj prostredníctvom náboru odborníkov.

Súdržnosť v medzinárodnej spolupráci

13. Aby sa podporil medzinárodný prenos vedomostí a aby sa uľahčila spolupráca so stranami z iných krajín, pojem „nositeľ práv duševného vlastníctva“, ktoré je výsledkom výskumu financovaného z verejných zdrojov, sa vymedzuje na základe jasných pravidiel, pričom sa zabezpečuje ľahký prístup k týmto informáciám a k akýmkoľvek podmienkam financovania, ktoré môžu ovplyvniť prenos vedomostí. Režim práv duševného vlastníctva, nositeľom ktorých je inštitúcia, sa na rozdiel od režimu, pri ktorom je nositeľom práv duševného vlastníctva výskumný pracovník, považuje za štandardný právny režim v prípade vlastníctva práv duševného vlastníctva vo verejných výskumných organizáciách vo väčšine členských štátov EÚ.
14. Pri podpísaní medzinárodných dohôd o spolupráci v oblasti výskumu poskytujú podmienky týkajúce sa projektov financovaných v rámci programov oboch krajín všetkým účastníkom rovnaké práva, najmä pokiaľ ide o prístup k právam duševného vlastníctva a k súvisiacim obmedzeniam využívania.

Šírenie vedomostí

15. Verejné orgány financujúce výskum uplatňujú otvorený prístup, pokiaľ ide o vzájomne hodnotené vedecké publikácie, ktoré sú výsledkom výskumu financovaného z verejných zdrojov.
16. Podporuje sa otvorený prístup k výskumným údajom v súlade so Zásadami a usmerneniami OECD týkajúcimi sa prístupu k údajom v oblasti výskumu financovaného z verejných zdrojov, pričom sa zohľadňujú obmedzenia spojené s využívaním na obchodné účely.
17. V súvislosti s politikami otvoreného prístupu sa vďaka verejnému financovaniu rozvíjajú nástroje na archiváciu výsledkov výskumu (napríklad internetové zdroje).

Monitorovanie vykonávania

18. Zavádzajú sa nevyhnutné mechanizmy na monitorovanie a preskúmanie pokroku, ktorý dosiahli vnútroštátne verejné výskumné organizácie v činnostiach týkajúcich sa prenosu vedomostí, napríklad prostredníctvom výročných správ jednotlivých verejných výskumných organizácií. Tieto informácie sa spolu s najlepšími postupmi sprístupňujú aj ostatným členským štátom.
-